

Hoelang blijf je?

Hoelang blijf je?

Josiane Lefèvre

2017

Beefcake Publishing

Ter inleiding bij *Hoelang blijf je?*

Op 24 december 2015 verloor ik een stuk van mijn geest, mijn leven, mijn wereld.

Josiane Lefèvre overleed. Josiane, gedurende meer dan dertig jaar mijn soulmate. Het is een verlies dat ik nog steeds niet te boven ben. Het is werkelijk zoals Michelle Najlis schrijft:

Wanneer alles diep van binnen pijn doet

En je alleen, tegenover je eigen beeld,

Ziet dat het vervormd is door ontbrekende spiegels

Wanneer de dingen voor je schaduw wijken.

Zonder romantiek of erotiek laafden wij ons aan een onstuimige passie voor het leven in woord, beeld, klank en alles wat het spel der geest kon bieden. Wij hadden elk een lichamelijk leven apart, maar ons spirituele leven fonkelde en schitterde zovele jaren en doofde op een banale kerstavond.

Wij hebben samen gelachen, gehuild, bewonderd, gestreden en geleden. Wij hadden nog zo veel samen willen doen. Je was zo gelukkig dat er al een stuk van jezelf kon blijven bestaan in je debuutroman *Bitter Blauw* die dan ook nog door zo'n sympathiek 'Beefcakeje' met

een exotische naam werd uitgegeven. Maar je wou nog veel meer schrijven en publiceren. Je was niet te stoppen, dacht ik, dachten wij, dachten zij... Maar helaas HET stopte. Zonder woorden, het beeld viel stil.

Er bleven wel nog drie manuscripten over. Eén onvoltooid: *Druiventranen*, een bundel met verhalen over Turkije en een novelle (ook wat bedoeld als theater): *Hoelang blijf je?*

Gelukkig was er steun en aandacht genoeg om nog een werk postuum en in originele versie te laten verschijnen. Persoonlijk vind ik de Josiane die ik die vele jaren heb gekend het best terug in *Hoelang blijf je?* Het is een verlengstuk van *Bitter Blauw* dat voor haar een verzamelen was van de poëtische momenten uit het heden en het verleden, uit de vreugde, het verdriet en zelfs uit het rouwen.

Met het herlezen van de tekst heb ik dingen uit het verleden herbeleefd, bekeken door haar ogen, haar geest. Ik was zo veel vergeten, dacht ik, maar het was slechts een slapende vulkaan.

Het volgende fragment uit de tekst heeft me bijzonder sterk getroffen: 'Maar iedere plek heeft zijn rottigheid, soms diep verscholen maar altijd aanwezig. Je moet er alleen naar op zoek willen gaan.'

Ooit heb je me gezegd: 'Naast een mestvaalt kunnen ook rozen bloeien.'

Geloof me, ik heb ze geplukt voor jou.

André Oyen

I

‘Hoelang blijft u?’

‘Hangt ervan af.’

‘Waar hangt het van af?’

‘Weet ik ook niet.’

Ik hoorde zijn stem op het moment dat ik de deur opende, mijn koffer in de hand. Ik had hem niet gezien. De stem kwam van achter een struik die pal voor mijn hotelkamer licht ontnam en koelte gaf.

Stug, dacht ik. Nors misschien een beter woord. ‘Wat moet ik hiermee?’ was de volgende gedachte. Een grijze short, diepblauw T-shirt en een kop die aanvallende legers doet terugdeinzen. In zijn handen hield hij een spade. Vakantie had ik mij voorgenomen. Bezinning indien nodig; het klinkt boeiender en vrienden vonden dat ik eraan toe was. Ik zou tot rust komen in dit klein pension met zicht op een tuin. Een vijgenboom was mij beloofd als rustpunt. Hij stond er, vijf meter van de deur van mijn kamer en even indrukwekkend groot in het echt als op de foto’s. Rust, daar was ik naar op zoek. De website had het mij aangeboden en het plaatje klopte.

De koffer met overlevingskit is over de drempel getild. Ik draai me om en kijk opnieuw in die warme – koude – weet ook niet wat ik moet beslissen – ogen.

‘Waarom moet u dit weten?’

‘Ik moet snoeien. Ik maak graag een planning.’

‘Ik hou niet van plannen.’

Zijn planning is mijn planning niet. Hier wordt niets gepland. Fout woord op een fout moment. Ik ben hier om te lossen, niet om te laden.

Het plan was goed, het plan was strak. Ik moest dringend tot rust komen en herbronnen. Mijn vrienden suggereerden het, organiseerden het, vonden deze plek met veel groen; groen brengt rust, wisten ze van de Libelle. Het pension straalde oprechte eenvoud uit met als bonus gasten die de essentie van het leven waarden. Eenvoud heet dat doorgaans en die eenvoud bleek iets te maken te hebben met de bron, de bron waar ik opnieuw naartoe moest. Ik dacht nog even: misschien kennen ze alleen de essentie van hun budget, maar ik ben geen spelbreker. Ze waren goed op gang. Ik hou van mijn vrienden en gunde hen een elan. Ik moest geen torens bestijgen, geen diepe zeeën exploreren, ze vroegen mij alleen om op vakantie te gaan. Moeilijk kan dat niet zijn.

Mijn vrienden vonden dus dat ik moest terugkeren naar de bron, want die was ik blijkbaar kwijt. Nooit geweten dat ik een bron had, maar ook de dingen waar je het bestaan niet van kent, kan je kwijtspelen. Ik was bereid om in twintig bronnen tegelijk te springen, indien ik hen daarmee met liefde het zwijgen kon opleggen. Ik was enkel bezig met budget, geen extra deurwaarders aan de deur. En de rekenmachine vertelde mij dat dit hotel nog net kon op voorwaarde dat ik het verder niet te bont zou maken. Ik zat niet te popelen om de plaatselijke discotheek onveilig te maken en met een toast op de middag kon ik het wel stellen. Het zou lukken deze zomer. Dit

gat was onnoemelijk beter dan een verblijf in de *so-called* metropool waarin iedereen huppelt en de vrienden bezorgd wenkbrauwen fronsen wanneer je niet overloopt van enthousiasme bij ieder nieuw cultureel verantwoord evenement. In mijn land hebben we schepenen van cultuur die de toon zetten, die bepalen wat niet, wat wel. Natuurlijk heb ik de Reuzen gezien en ik vond ze oprecht geweldig. Ik was uiteraard uit mijn bol gegaan met Antwerpen Zingt op de Gedempte Zuiderdokken. Ik jubelde bij ieder straatfeest en verbroederde met wat aan verbroederen te grijpen viel, al waren het in het slechtste geval zusters. De bandjes waren niet altijd even geweldig, maar ze straalden een enthousiasme uit waarop ik alleen gelukkig jaloers kon zijn. Maar de stad werd voor mij langzaamaan een verplichting. Vrolijke bende maar wat met de schemerzone? Ik probeerde het hen duidelijk te maken. Ik gilte uit al mijn poriën: ‘Stop met vrolijk te wezen. Laten we even adempauze nemen en stilstaan, gewoon even ons ding doen wat dat ding ook moge wezen. Time-out! Don’t count me in!’ stond in mijn ogen te lezen. En de paniek sloeg toe. Er moest voor mij gezorgd worden. Ik was de pedalen kwijt. In werkelijkheid was ik mijn hele fiets kwijt, nadat ik was vergeten hem op slot te doen tijdens een boodschap op de Kioskplaats. Maar mijn vrienden bekommerden zich uitsluitend om de pedalen. Er werd aan de alarmbel getrokken, ik zocht naar de fietsbel, want het fuifbeest was zijn fuif of beest verloren en een van beide moest dringend opnieuw gevonden worden.

Ik weet niet wie op het idee kwam maar Truus, Greet of Hilde vond dat ik aan vakantie toe was. Van mij moesten ze het niet verwachten, dus ze namen het heft in eigen handen: hotel en vliegtuigticket werden voor mij geregeld. Ik zei niet nee, want het leek me wel wat en wat die wat was, zou ik ter plekke ontdekken.

Na de boeking beleefde ik nachtmerries met als gast zenboeddhisten, aurazoekers en naturalisten die puur en zuiver als stopwoorden hanteren. Ik zag ook oma's en opa's op vakantie met de kleinkinderen; alternatief wezend omdat het schamele pensioen een vijfsterren-hotel niet toelaat. Jengelende kinderen die zeuren over de afwezigheid van een zwembad met glijbaan en de frietjes van thuis missen...

Wie niet voorkwam in diezelfde nachtmerries, was een tuinman die zo nodig een uit de kluiten gewassen struik diende te snoeien! Nee, hij kwam niet voor in mijn ergste nachtmerrie. Maar hij stond er wel en bij de allereerste aanblik zonden mijn voelsprietten het bericht uit: 'Trouble in Paradise'. Niet een vierkante millimeter aan die man was aangenaam. 35 graden vertelde de app op mijn gsm mij toen ik het hotel betrad, maar deze man verspreidde kilte. Emotieloos gezicht met vragende ogen. Dominant zonder dominant te willen zijn. Ik meende in de uiterste hoek van zijn linkeroog, verscholen achter twee wimperharen, een zweem van nostalgie te bespeuren. Maar net zo goed was het de lichtinval die dit effect veroorzaakte. De rest van het lijf straalde complete onverschilligheid uit. Het geluid dat hij produceerde was

monotoon en lichtelijk nasaal. Nee, snoeien was zijn probleem, niet het mijne. Ik kwam hier om te snoeien in mijn hoofd en ik besloot er mijn tijd voor te nemen.

II

Na een verbazingwekkend rustige nacht, doorgebracht in diepe slaap vrij van dromen, ben ik klaar voor mijn eerste ontbijt. Even de receptie verwittigen en een plateau met kaas, tomaten, komkommer, olijven, confituur, honing en brood wordt me op de tafel van mijn terras voorgeschoteld. Het eitje kookt nog en zal mij geserveerd worden met de thee. Ik besluit uitgebreid de tijd te nemen voor mijn eerste maaltijd van de dag. Thuis beperk ik mij tot koffie en een potje yoghurt, rechtstaand in de keuken. Misschien moet ik hier de basis leggen voor goede eetgewoontes. Misschien zal regelmaat mijn hersenen leren ordenen. Net zoals je efficiënter kunt nadenken in een kamer waar alles netjes op zijn plaats staat. Zo is het toch met mij. Ik hou van orde, ik hou van rangschikken. Het geeft mij het gevoel controle te hebben. Liefst van al was ik klasseerder geworden. Dag in dag uit wat dan ook zijn plaats geven. Logica brengen in wanorde. Ooit was dit mijn ambitie, zag ik het als mijn bijdrage aan deze wereld. Dankzij mij zouden mensen vinden waarnaar ze op zoek waren. Ze zouden mij nodig hebben. Ik ben nog steeds dol op encyclopedieën: alle kennis logisch gerangschikt, nooit volledig maar een bewonderenswaardige poging om te omvatten. Je kan bij de A beginnen en zo langzaam je kennis opbouwen. Want wie weet wat belangrijk is en wat niet? Wat moet je weten, wat niet? Fijn toch, wanneer je kan zeggen dat je alles weet van wat met een A begint. Of een bibliotheek.

Welke schrijver wel? Welke schrijver niet? Ook daar kan je het logisch aanpakken. ‘De A’s heb ik allemaal gelezen en ik ben halverwege de B’s,’ kan je dan losjes laten vallen tijdens een conversatie met je intellectuele vrienden. Indruk moet het zeker maken. ‘Zij kent al de A’s en bij B is ze ook al ver opgeschoten. We moeten een tandje bij steken of we verliezen deze competitie.’ Stikjaloers ben ik bij wijlen op het personeel van de supermarkt dat zonder enige aarzeling mij weet te vertellen waar ik het ene of het andere product kan vinden. Hun kennis geeft hen macht. Ik heb hen nodig. Schoon vind ik dat om zo’n beroep uit te oefenen.

Ik neem me voor, eenmaal thuis, mijn huis te onderwerpen aan een nieuw ordeningsplan. Iedere kast zal zijn eigen nieuwe structurering krijgen met overzicht op papier vastgekleefd aan de binnenkant van de deur. Glazen en borden ordenen op basis van grootte en/of kleur met oog voor zowel logica als esthetiek. Ik ervaar nu reeds het voldane gevoel bij het openen van de keukenkast wanneer ik ’s ochtends naar mijn eerste kopje grijp. Ik ga ook nieuwe mappen kopen, in verschillende kleuren. Ieder thema zijn kleur. En ik koop etiketten, liefst die blauw omrande uit mijn schooltijd, en in mijn mooiste geschrift zal ik titels bedenken, ronkende titels, poëtische titels die het leven draaglijk maken. Ik zie reeds de blijge gezichten van mijn kinderen voor me bij het aanschouwen van zoveel orde en logica wanneer ze na mijn overlijden het huis zullen betreden. De administratie zal zo gepiept zijn en de verdeling van de inboedel een fluitje van een cent. Ja, orde in mijn eigen huis ga ik

brengen, regelmaat in mijn dagindeling beginnend met de maaltijden. Misschien kan ik schema's maken voor iedere dag van de week. En dan trots afvinken: opdracht volbracht. Niets aan het toeval overlaten. Ik word de eigenzinnige, gedisciplineerde regisseur van mijn eigen variété. Mijn hersenen zullen volgen en de chaos in mijn hoofd zal evaporeren.

Groots plan bedacht wachtend op thee en een zachtgekookt ei. Het ei is hardgekookt om mij de tijd te bezorgen mijn strategie uit te werken. Dit ei begrijpt mij, weet met welk doel ik op deze plaats ben beland. Respectvol hak ik het het hoofd af. Ik ben klaar voor het eerste uitgebreide ontbijt van mijn nieuwe leven. *Ik kom terug* van Van Dis ligt naast het bord. Ik ben in uitstekend gezelschap.

‘Ik kan ook snoeien wanneer u op het strand bent.’

De monotone, nasale stem weerklinkt vanonder de vijgenboom. Deze man beschikt over het talent ongezien dominant aanwezig te zijn. Nu pas merk ik dat ook hij zijn ontbijt nuttigt, gezeten in een rieten zetel met voor zich een bijzettafeltje voor zijn plateau. Zelfde ontbijt zie ik, maar op zijn bord liggen twee eieren.

‘Ik plande niet om naar het strand te gaan.’

‘Iedereen gaat hier naar het strand. Eerst hebben ze hun ontbijt. Dan maken ze zich klaar voor het strand. Sommigen komen op de middag even terug op zoek naar koelte. Anderen blijven er de hele dag en komen knalrood tegen de avond opdagen. Zo gaat dat hier. Overdag

is het hier rustig. Iedereen gaat hier naar het strand. Ik doe mijn werk.’

‘Ik hou niet van strand.’

‘Wat zoekt u dan hier?’

‘Niets.’

Ik open Van Dis, prik in een schijfje komkommer en begin te lezen.

Drie uur later prik ik de laatste olijf weg en kieper mijn koud geworden thee in de plantenbak. Planten hebben af en toe vast ook zin in water met een smaakje. Zouden planten smaakpapillen hebben? Ik bekijk de hortensia met een aandacht die ik nog nooit eerder voor een plant heb opgebracht. Waar zouden er hier aan dat ding smaakpapillen kunnen zitten? Goed, ik weet waar mijn smaakpapillen zitten, maar ik weet daarom nog niet hoe ze eruitzien. Indien ik de mijne niet eens kan herkennen, hoe moet ik ze dan opsporen bij een hortensia? Planten hebben wortels, planten nemen vocht op via die wortels. Hun smaakpapillen zitten dus in de aarde. Mijn theelepels in de aanslag ben ik klaar om te graven. Maar dan stop ik. Hij zal het niet goed vinden. Hij is er niet maar ik weet zeker dat hij vanuit zijn schuilplaats al zijn plantjes in de gaten houdt. Geen rups ontsnapt aan zijn glurende oog. Hij zal plots uit het niets tevoorschijn komen en mij het lepeltje uit mijn handen rukken. Het groene gewemel is zijn terrein waar ik van af moet blijven. Dat weet ik instinctief. Ik ruim de tafel af, breng alles naar de receptie en keer terug naar mijn kamer. Moet er gepoetst, moet er opgeruimd worden? Nee. Wat moet je eigenlijk op lege dagen? Misschien een dutje doen. Ik slaap zo slecht de

laatste maanden. Niet een uur krijg ik rond: slapen, wakker schrikken, opnieuw de draai proberen te vinden, misschien even enkele bladzijden lezen uit het zoveelste boek op mijn nachtkastje, toch beter eerst naar het toilet... Vakantie kan ook dienen om slaap in te halen. De hitte heeft mij loom gemaakt, hoewel een koele bries door de tuin zweeft. Zonder ook maar een letter van Van Dis nodig te hebben, sluit ik mijn ogen en verdwijn van dit vakantieoord.

‘Ik wil niet met dat kindje spelen. Ik wil opnieuw naar het strand. Nu!’

Een jengelend malcontentje maakt mij wakker. Er zijn hier inderdaad alternatief wezende oma’s en opa’s. Slaande deuren, gehuil, crisis bij de overburen. Ik neem opnieuw mijn boek en besluit schaduw op te zoeken onder de vijgenboom. De zetel is vrij, geen levend wezen in de omgeving te bespeuren. Hoelang staat die boom hier al? Hij is indrukwekkend, overkoepelt eigenlijk een groot deel van de tuin. Ik heb wel geleerd op school dat wanneer je een boom doorzaagt je de ringen kan tellen om op die manier de leeftijd te bepalen. Toch iets te drastisch lijkt mij, om mijn nieuwsgierigheid te bevredigen. En mijn Zwitsers zakmes zal hiervoor ook niet volstaan, al zit er een zaagje aan vast. Bovendien is er de dreiging, want wanneer hij in staat is mij een theelepeltje uit de handen te rukken, laat het zich vermoeden wat hij zou doen wanneer hij mij met een zaag voor de vijgenboom ziet staan. Dan maar beter naar de spring-in-‘t-veld aan de receptie.

‘Hoelang staat deze vijgenboom hier al?’

‘Wij baten het hotel hier twee jaar uit. Toen we het kochten, stond hij er. We hebben er lichtjes in gehangen; dat geeft ’s avonds sfeer. Twee jaar dus zeker. Van daarvoor weten wij niets.’

‘Stond het dan niet vermeld in de koopakte bij de opsomming van de inboedel? Je moet toch weten wat je koopt vooraleer je tekent.’

‘De kamers waren beschreven, van de tuin stond alleen maar *tuin*. Misschien moet u het aan de tuinman vragen. Hij is hier langer dan wij.’

‘Stond hij dan wel in de koopakte vermeld?’

‘We hebben hem overgenomen aan dezelfde voorwaarden. De vorige eigenaar stond erop. Anders ging de koop niet door.’

‘Voorwaarden?’

‘Kost en inwoon. Meer niet. De eieren zijn zeer belangrijk: ’s morgens minimum twee, dat is zo overeengekomen.’

‘Ik kwam hier om te informeren over de vijgenboom, niet over de tuinman.’

‘Wij weten niets over de vijgenboom. Over de tuinman trouwens ook niet. Twee eieren, dat weten we, dat is belangrijk.’

Hoge leeftijd zeker, besluit ik en ik neem respectvol plaats onder een dak van handvormige bladeren die tussen de vingers door flinterdunne stralen zon doorlaten. Ik zie de vijgen bengelen. Nog te klein om geoogst te worden. Oogsten, dat mis ik in mijn eigen mini-tuintje. Ik verwijder onkruid, snoei hier en daar een tak, ik

verwijder de dorre bladeren maar oogsten doe ik niet. Zaaïen wel. Het verdween in de aarde en gaf niets terug voor de moeite. Wie zaait moet oogsten, desnoods een storm. Zaaïen zonder oogst is tijdverspilling en geeft een eng, naar gevoel van mislukken. Zo gaat het al jaren in mijn tuin. Alleen de winterharde en de mosachtige houden het bij mij uit, weliswaar zonder vrucht. Van Dis ligt te wachten. Ik concentreer mij op literatuur in plaats van op botanische mijmeringen.

Om 19 uur besluit ik een toast op te zoeken. Op de weg terug voorziet de plaatselijke handelaar mij van een fles witte wijn, chips en sigaretten. Ik kan de avond tegemoet gaan. Ik wil opnieuw lezen maar de lichtjes in de vijgenboom leiden mij af. Alle kleuren hebben ze. Het lijkt een kermistent of erger: een smakeloos versierde voortuin in december. Dit kan deze statige boom toch niet goed vinden? Gelukkig knippen ze niet aan en uit. Piraatachtig type met lang haar en extreem donkere teint komt mij vragen of ik nog iets wens. Ik wens de kleurlichten uit. Niet mogelijk, een timer regelt deze door kinderen zeer gewaardeerde attractie. Knap, denk ik. Niet de lichtjes, wel de piraat. Ach. Ik sluit mijn deur, doe de gordijnen dicht. Ik leg mij te leggen en staar naar het plafond. Maar ook in deze witgekalkte vlakte zie ik geen bron verschijnen.